УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
У БЕОГРАДУ
ПРИМЉЕНО: 5 12 2018
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
	26/25		

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
Краљице Наталије 43
Београд

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Изборно веће Учитељског факултета, на седници одржаној 25.9.2018. године, именовало је Комисију за избор у звање и заснивање радног односа за једног наставника у звању ванредног професора за ужу научну област *Дидактика*.

Комисија у саставу:

1. др Вељко Банђур, редовни професор на Учитељском факултету Универзитета у Београду, председник комисије,
2. др Оливера Гајић, редовни професор на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду,
3. др Александар Стојановић, редовни професор на Учитељском факултету у Београду

проучила је документацију приспелу на конкурсу, посебно стручне и научне радове кандидата и Изборном већу Учитељског факултета у Београду подноси следећи

И З В Е Ш Т А Ј

На конкурс, објављен у Службеном гласнику Републике Србије од 12.10.2018. године, у прописаном року, пријавио се један кандидат – др Зорица Ковачевић, доцент за ужу научну област Дидактика, Учитељског факултета Универзитета у Београду.

БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Др Зорица Ковачевић је рођена 1.5.1974. године у Земуну. Средњу Педагошку школу у Београду завршила је 1993. године. Исте године уписала је Учитељски факултет у Београду. Дипломирала је марта 1998. са просечном оценом 8,91 и оценом 10 на дипломском испиту. Последипломске студије из дидактичко-методичких наука, смер образовна технологија, завршила је успешном одбраном магистарске тезе под насловом *Инструкција за самостално учење у уџбеницима за млађе разреде основне школе*, 2006. године, на Учитељском факултету у Београду. Докторску дисертацију *Континуитет у оспособљавању деце предшколског и млађег основношколског узраста за самостално учење* (из области дидактичко-методичких наука, методика васпитно-образовног рада) одбранила је у октобру 2013. године на Учитељском факултету у Београду.

Као професор разредне наставе у ОШ „Иван Гундулић“ радила је након завршеног факултета, а од новембра 1998. године ради као сарадник Учитељског

факултета у Београду. У јануару 2001. године изабрана је за асистента приправника на предмету *Дидактика.* Од 2008. године је у звању асистента за ужу научну област Дидактика. У марту 2014. године изабрана је у звање доцента за ужу научну област Дидактика. Аутор је и реализатор студијског програма изборног предмета под називом *Од питања до теме* на основним академским студијама.

Зорица Ковачевић је аутор две монографије – *Инструкције за самостално учење у уџбеницима за млађе разреде (2011)* и *Оспособљавање за самостално учење* (2018), које је објавио Учитељски факултет Универзитета у Београду. Објавила је већи број научних и стручних радова у часописима *Early Years: An International Research Journal, Croatian Journal of Education, Настава и васпитање*, *Педагогија*, *Иновације у настави*, *Методичка пракса, Образовна технологија* као и у међународном тематском зборнику *Modern trends in teaching and education*. Сви радови припадају ужој научној области за коју се кандидаткиња бира. Објавила је и два приручника за самостални рад студената: *Основе дидактике – приручник за самостални рад студената* (2010) и Методика васпитно-образовног рада – практикум за студенте на смеру за образовање васпитача у предшколским установама (2010). Зорица Ковачевић је аутор или коаутор 16 одреднице у *Лексикону образовних термина*, који је 2014. године објавио Учитељски факултет из Београда.

Саопштила је радове на научним скуповима националног и међународног ранга: *Дидактичко-методички аспекти промена у основношколском образовању*, Београд, Учитељски факултет (2007); *Иновације у основношколском образовању – од постојећег ка могућем*, Београд, Учитељски факултет (2008); *Иновације у основношколском образовању – вредновање*, Београд, Учитељски факултет (2009); *Квалитет и ефикасност наставе у друштву које учи*, Београд, Институт за педагошка истраживања (2009); Концепције и стратегије обезбеђивања квалитета базичног образовања и васпитања, Београд, Учитељски факултет и часопис Иновације у настави (2012); *Education in the Modern European Environment*, Opatija, University of Zagreb, Faculty of Teacher Education Zagreb, Croatia (2012); *Настава и учење*, Ужице, Учитељски факултет (2012); Ка квалитетном базичном образовању и васпитању – стандарди и ефекти, Београд, Учитељски факултет (2013); *Дидактичко-методички приступи и стратегије – подршка учењу и развоју деце*, Београд, Учитељски факултет (2015); *Проблеми и дилеме савремене наставе у теорији и пракси*, Аранђеловац, Учитељски факултет Универзитета у Београду (2017); *Даровитост и креативни приступи учењу*, Вршац, Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов“ (2017); *Савремени приступи у професионалном развоју и раду васпитача и учитеља*, Београд, Учитељски факултет (2018) и другим. Поред тога, Зорица Ковачевић је била и члан програмског одбора два научна скупа међународног ранга: *Дидактичко-методички приступи и стратегије – подршка учењу и развоју деце*, Београд, Учитељски факултет (2015) и *Проблеми и дилеме савремене наставе у теорији и пракси*, Аранђеловац, Учитељски факултет Универзитета у Београду (2017).

Зорица Ковачевић је учествовала је на неколико националних стручних и научних пројеката од којих су најзначајнији: *Промене у основношколском образовању – проблеми, циљеви, стратегије* (Учитељски факултет у Београду и Министарство науке и заштите животне средине, 2006-2010) и *Вртићи без граница 2, квалитетно инклузивно предшколско васпитање и образовање* (Центра за интерактивну педагогију у сарадњи са УНИЦЕФ-ом и Министарством просвете, науке и технолошког развоја, 2014).

Била је ментор при изради већег броја завршних радова на академским мастер студијама, члан једне комисије за одбрану докторске дисертације и члан већег броја комисија за одбрану завршних радова на академским мастер студијама Учитељског факултета у Београду.

Од стране Завода за унапређивање образовања и васпитања више пута је ангажована као члан комисија или радних група: Радна група за припрему предлога Стандарда компетенција за професију васпитача и њиховог професионалног развоја (2012); Радна група за одобравање стручних скупова (2012-2017); Радна група за преглед и давање стручне оцене квалитета рукописа уџбеника и уџбеничких комплета (2011-2013); Радна група за преглед радова приспелих на конкурс „Сазнали на семинару и применили у пракси" (2013); Комисија за припрему предлога за одобавање програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача, стручног сарадника и директора за школску 2014/15 и 2015/16 годину за област Предшколско васпитање и образовање (2014). Аутор је одобрених уџбеничких комплета за *Свет око нас* (први и други разред) и *Природу и друштву* (трећи и четврти разред) који су одобрени од стране Министарства просвете и технолошког развоја. Реализатор је више семинара стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника (*Подршка развоју критичког мишљења на раном узрасту – Модул 1*, 2016-2018; *Читањем и писањем до критичког мишљења – Модул 1*, 2017)

Библиографија доц. др Зорице Ковачевић релевантна је за избор у звање ванредног професора. Овде, сходно природи Извештаја за избор у наставничко звање, раздвојена је у две целине: радови објављени до избора у звање доцента и радови објављени након избора у звање доцента.

РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ ДО ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА 2014. ГОДИНЕ

Монографија:

1. **Ковачевић, З.** (2011). *Инструкције за самостално учење у уџбеницима за млађе разреде*. Београд: Учитељски факултет Универзитет у Београду.

Приручници:

1. Банђур, В. и **Ковачевић, З.** (2010). *Основе дидактике – приручник за самостални рад студената*. Београд: Учитељски факултет Универзитет у Београду.
2. Богавац, Д., Стојановић, А. и **Ковачевић, З.** (2010). *Методика васпитно-образовног рада – практикум за студенте на смеру за образовање васпитача у предшколским установама*. Београд: Учитељски факултет Универзитет у Београду.

Радови у научним часописима:

1. **Ковачевић, З.** (2001). Место предметно-разредно-часовног система у школи будућности. *Методичка пракса*, бр. 1, 143-152.

2. **Ковачевић, З.** (2002). Примена статистичког критеријума у оцењивању низова задатака објективног типа. *Образовна технологија*, бр. 3, 46-53. UDK 371.26
3. Радовановић, И. и **Ковачевић, З.** (2003). Апликативни софтвер у функцији комплексног вредновања рада студената. *Образовна технологија*, бр. 1-2, 45-54. UDK 37.01
4. **Ковачевић, З.** (2003). Настава различитих нивоа сложености – теоријска основа и примена у пракси. *Образовна технологија*, бр. 1-2, 91-103. UDK 37.013.75
5. **Ковачевић, З.** (2004). Кооперативни облици учења у настави која тражи и даје више. *Педагогија*, бр. 1, 104-110. UDK 371.311.4
6. **Ковачевић, З.** (2004). Систематско посматрање артикулације наставних часова. *Образовна технологија*, бр. 3, 56-63.
7. **Ковачевић, З.** (2004). Систематско посматрање примене наставних метода. *Образовна технологија*, бр. 4, 32-39. UDK 371.315
8. **Ковачевић, З.** (2005). Динамичност наставе као средство и као циљ. *Настава и васпитање*, бр. 2-3, 228-242. УДК 37.02
9. **Ковачевић, З.** (2005). Ставови о наставним предметима. *Педагогија*, бр. 2, 247-255. UDK 371.214
10. **Ковачевић, З.** (2007). Инструкција за самостално учење у уџбеницима за млађе разреде основне школе. *Иновације у настави*, бр. 2, 27-40. UDC 371.671
11. **Ковачевић, З.** (2007). Заступљеност самосталног рада ученика у васпитно-образовном процесу. *Педагогија*, бр. 3, 443-452. UDK 371.314
12. **Ковачевић, З.** и Банђур, В. (2008). Значајни моменти у развоју инструкционе теорије. *Педагогија*, бр. 3, 402-409. UDK 37.02
13. **Ковачевић, З.** (2009). Инструкција за самостално учење као структуралне компоненте уџбеника. *Иновације у настави*, бр. 4, 56-70. UDC 371.3:371.671
14. Благданић, С. и **Ковачевић, З.** (2012). Методички приступ историјским изворима у уџбеницима за природу и друштво. *Иновације у настави*, бр. 2, 59-68. UDC 371.671:93/94 (075.2)
15. Blagdanić, S. i **Kovačević, Z.** (2013). What Kind of History-Related Knowledge Do Primary School Teachers Expect Their Pupils to Show?. *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, Vol.15 No.Sp.Ed.1, 41-53.

Саопштења са скупова међународног и националног значаја штампана у целини:

1. **Ковачевић, З.** (2007). Дидактичка функција уџбеника у настави као васпитно-образовном процесу. У: Радовановић, И. и Требјешанин, Б. (ур.). *Дидактичко-методички аспекти промена у основношколском образовању* (225-232). Научни скуп Промене у основношколском образовању – дидактичко-методички аспекти, 31.5.2007. Београд: Учитељски факултет. UDC 371.671.046
2. **Ковачевић, З.** (2007). Активности ученика млађих разреда основне школе у настави као васпитно-образовном процесу. У: Радовановић, И. и Радовић, Ж. В. (ур.). *Иновације у основношколском образовању – од постојећег ка могућем* (150-159). Научни скуп Иновације у основношколском образовању – од постојећег ка могућем, 10.12.2008. Београд: Учитељски факултет. UDC 371.322.9
3. Банђур, В. и **Ковачевић, З.** (2009). Питања и задаци у уџбеницима као део инструкционе апаратуре за самостално учење. У: Радовановић, И. и

Требјешанин, Б. (ур.). *Иновације у основношколском образовању – вредновање* (43-51). Научни скуп Иновације у основношколском образовању – вредновање, 14.11.2009. Београд: Учитељски факултет. UDC 371.671.046.12

4. **Ковачевић, З.** и Благданић, С. (2012). Технике самосталног учења као наставни садржај у уџбеницима природе и друштва. У: Маринковић, С. (ур.). *Настава и учење – циљеви, стандарди, исходи* (581-596). Међународни научни скуп Настава и учење – циљеви, стандарди, исходи, 9.11.2012. Ужице: Учитељски факултет. УДК 371.671.046.12

Саопштења са скупова међународног и националног значаја штампана у изводу:

1. **Ковачевић, З.** (2005). Доминантне активности ученика у настави или шта на часовима раде наши основци. Зборник резимеа радова саопштених на Међународној научној конференцији *Развијање комуникационих компетенција наставника и ученика*, (115-116), 23-24.9.2005. Јагодина: Учитељски факултет.
2. **Ковачевић, З.** (2009). Инструкција за самостално учење које упућују на графички материјал у уџбеницима за млађе разреде основне школе. Зборник резимеа радова саопштених на Међународној конференцији *Квалитет и ефикасност наставе у друштву које* учи (93), 15-15.10. 2009. Београд: Институт за педагошка истраживања.

РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ НАКОН ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА 2014. ГОДИНЕ

Монографија:

1. **Ковачевић, З.** (2018). *Оспособљавање за самостално учење*. Београд: Учитељски факултет Универзитет у Београду. **(М42)**

Радови у научним часописима:

1. **Ковачевић, З.**, Банђур, В. и Благданић, С. (2013). Истраживачке технике – садржај у уџбеницима Света око нас. *Педагогија*, бр. 4, 630-632. UDK 316.644:[371.3::54(497.11)"2011" **(М51)**
2. **Ковачевић, З.** (2013). Ставови васпитача о педагошким вредностима радних листова за децу предшколског узраста. *Иновације у настави*, бр. 4, 31-44. UDC 373.2.016::371.3 371.382-054.4 **(М52)**
3. **Ковачевић, З.** (2015). Штампани дидактички материјали за децу предшколског узраста. *Методичка пракса*, бр. 4, 309-324. УДК 371.671 **(М53)**
4. Ковачевић, З. (2017). Самостални рад деце и ученика у области упознавања и разумевања света и настави природе и друштва. *Настава и васпитање*, бр. 2, 239-258. UDK 37.041-057.874 371::3/5 **(М24)**
5. Stojanovic, A., **Kovacevic, Z.** and Bogavac, D. (2018): From obsolete to contemporary preschool education (experiences in Serbia). *Early Years: An International Research Journal.* https://doi.org/10.1080/09575146.2018.1444584 **(М23)**

Радови у тематском зборнику међународног значаја:

1. **Kovačević, Z.** (2016). Preparing children and pupils for independent learning as an educational goal. In: Radovanovic I. & Zaclona, Z. (ed.). *Modern trends in teaching and education; Faculty of Education* (101–120). Nowy Sacz: State Higher Vocational School, Beograd: Teacher Education Faculty. ISBN 978-86-7849-213-6. **(M 14)**

Саопштења са скупова међународног и националног значаја штампана у целини:

1. **Ковачевић, З.** и Благданић, С. (2016). Дидактичко-методичке стратегије као подршка процесу оспособљавања деце и ученика за самостално учење. У: Ристић, М. (ур.). *Дидактичко-методички приступи и стратегије – подршка учењу развоју деце* (118-130). Међународни научни скуп Дидактичко-методички приступи и стратегије – подршка учењу развоју деце, 20.11.2015. Београд: Учитељски факултет.
   UDK 37.212:159.953:371.3:3/5 **(M 33)**
2. **Ковачевић, З.** и Стојановић, А. (2018). Имплицитне теорије будућих васпитача и учитеља о креативности. У: Гојков, Г. и Стојановић, А. (ур.). *Даровитост и креативни приступи учењу* (188-203). Научни скуп Даровитост и креативни приступи учењу, 30.6.2017. Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов“. UDK: 37.022 **(M63)**

Саопштења са скупова међународног и националног значаја штампана у изводу:

1. **Ковачевић, З.** (2017): Дидактичко-методички поступци васпитача и учитеља током самосталног рада деце и ученика. *Проблеми и дилеме савремене наставе у теорији и пракси*. Београд: Учитељски факултет. **(M34)**
2. Благданић, С., Мишћевић Кадијевић, Г. и **Ковачевић, З.** (2018). Слика о научнику из перспективе шестогодишњег детета. *Савремени приступи у професионалном развоју и раду васпитача и учитеља*. Београд: Учитељски факултет. **(M34)**

Лексикографске јединице у научној публикацији националног значаја:

1. **Ковачевић, З.** (2014). *Лексикон образовних термина* (уредник Петар Пијановић, 1. издање), Београд: Учитељски факултет. ISBN 978-86-7849-202-0

   Појмови: *Дидактички материјали, Дидактички принципи, Домаћи задаци, Егземпларна настава, Наставна јединица, Наставна тема, Наставна целина, Очигледност у настави, Педагошка документација, Поступност у настави, Приручник, Рационализација у настави, самостални рад ученика, Систематизација, Систематичност у настави, Уџбеник*. **(M47)**

ИСПУЊЕНОСТ МИНИМАЛНИХ УСЛОВА ЗА СТИЦАЊЕ ЗВАЊА НАСТАВНИКА НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БЕОГРАДУ

У даљем тексту Извештаја сумирани су резултати Зорице Ковачевић од избора у звање доцента до данас, а на основу критеријума који су прописани *Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду* за избор у звање ванредног професора (групација друштвено-хуманистичких наука) и који се примењују на све конкурсе за избор у звања наставника расписане почев од 1. октобра 2016. године.

1. ОБАВЕЗНИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

1.1. Наставни рад

1.1.1. Искуство у педагошком раду са студентима

Зорица Ковачевић има 20 година искуства у наставном раду са студентима. Од новембра 1998. године радила је као сарадник, затим као асистент-приправник, а касније и као асистент на студијским предметима Дидактика, Основи дидактике, Методика васпитно-образовног рада, Дидактика са методиком васпитно-образовног рада и Развој курикулума. Од избора у звање доцента (2014), преузела је и предавања на студијском предмету *Дидактика са методиком васпитно-образовног рада*. Аутор је студијског програма изборног предмета под називом *Од питања до теме* на основним академским студијама и реализатор истог од академске 2017/18. године.

1.1.2. Позитивна оцена педагошког рада добијена у студентским анкетама

Приликом испитивања Мишљење студената о педагошком раду сарадника, асистената и наставника, спроведеног академске 2016-2017 године, педагошки рад Зорице Ковачевић оцењен је веома високим оценама. За педагошки рад на студијском предмету Дидактика са методиком васпитно-образовног Зорица Ковачевић је (на скали од 1 до 5) за рад на часовима вежби оцењена укупном просечном оценом 4,80, а за рад на часовима предавања оцењена је укупном просечном оценом 4,81.

1.2. Научноистраживачки рад

1.2.1. Објављена два рада из категорије М20 или пет радова из категорије М51 у периоду од последњег избора у звање из научне области за коју се бира

Зорица Ковачевић је након избора у звање доцента објавила два рада из категорије М20, један рад из категорије М14 (Члан 9. Правилника о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду) и један рад из категорије М51:

- **Ковачевић, З.**, Банђур, В. и Благданић, С. (2013). Истраживачке технике – садржај у уџбеницима Света око нас. *Педагогија*, бр. 4, 630-632.
  UDK 316.644:[371.3::54(497.11)"2011" **(М51)**

- **Kovačević, Z.** (2016). Preparing children and pupils for independent learning as an educational goal. In: Radovanovic I. & Zaclona, Z. (ed.). *Modern trends in teaching and education; Faculty of Education* (101–120). Nowy Sacz: State Higher Vocational School, Beograd: Teacher Education Faculty. ISBN 978-86-7849-213-6. **(М 14 –** Члан 9.**)**

- **Ковачевић, З.** (2017). Самостални рад деце и ученика у области упознавања и разумевања света и настави природе и друштва. *Настава и васпитање*, бр. 2, 239-258. UDK 37.041-057.874 371::3/5 **(М24)**

- Stojanovic, A., **Kovacevic, Z.** and Bogavac, D. (2018): From obsolete to contemporary preschool education (experiences in Serbia). *Early Years: An International Research Journal.* https://doi.org/10.1080/09575146.2018.1444584 **(М23)**

1.2.2. Оригинално стручно остварење или руковођење или учешће у пројекту

Након вишегодишњег бављења теоријском и емпиријском анализом дидактичке функционалности уџбеника за млађе разред основне школе и учешћа у радним групама за прегледање и давање стручне оцене квалитета рукописа уџбеника и уџбеничких комплета, Зорица Ковачевић је свој допринос квалитету уџбеника за млађе разреде основне школе и унапређивању наставне праксе у млађим разредима основне школе заокружила и улогом аутора уџбеничких комплета за наставу Света око нас и Природе и друштва одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја:

- Благданић, С., **Ковачевић, З.**, Јовић, С. и Петровић, А. (2015). *Природа и друштво 3,* уџбеник за трећи разред основне школе. Београд: БИГЗ школство. ISBN 978-86-6049-273-1
- Благданић, С., Јовић, С., **Ковачевић, З.** и Петровић, А. (2015). *Природа и друштво 3,* радна свеска за трећи разред основне школе. Београд: БИГЗ школство. ISBN 978-86-6049-274-8
- Благданић, С., **Ковачевић, З.**, Јовић, С. и Тадић, М. (2015). *Природа и друштво 4,* уџбеник за четврти разред основне школе. Београд: БИГЗ школство. ISBN 978-86-6049-375-5
- Благданић, С., Јовић, С., **Ковачевић, З.** и Тадић, М. (2015). *Природа и друштво 4,* радна свеска за четврти разред основне школе. Београд: БИГЗ школство. ISBN 978-86-6049-340-0
- Благданић, С., **Ковачевић, З.** и Јовић, С. (2016). *Истражујемо свет око нас 1*, уџбеник за први разред основне школе. Београд: БИГЗ школство. ISBN 978-86-6049-349-3
- Благданић, С., Јовић, С. и **Ковачевић, З.** (2016). *Истражујемо свет око нас 1*, радна свеска за први разред основне школе (први

и други део). Београд: БИГЗ школство. ISBN 978-86-6049-350-9, ISBN 978-86-6049-351-6

- Благданић, С., **Ковачевић, З.** и Јовић, С. (2016). *Истражујемо свет око нас 2,* уџбеник за други разред основне школе. Београд: БИГЗ школство. ISBN 978-86-6049-352-3
- Благданић, С., Јовић, С. и **Ковачевић, З.** (2016). *Истражујемо свет око нас 2,* радна свеска за други разред основне школе. Београд: БИГЗ школство. ISBN 978-86-6049-353-0

1.2.3. Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање

Зорица Ковачевић је објавила научну монографију која је бави значајним питањима процеса самосталног учења и поучавања деце предшколског и млађег основношколског узраста, односно питањима значајним за научну област за коју се кандидаткиња бира:

- **Ковачевић, З.** (2018). *Оспособљавање за самостално учење*. Београд: Учитељски факултет Универзитет у Београду. ISBN 978-86-7849-252-5 **(М42)**

1.2.4. Један рад са међународног научног скупа објављен у целини категорије М31 или М33

Зорица Ковачевић је учествовала на више међународних научних скупова од којих је једно саопштење објављена у целини:

- **Ковачевић, З.** и Благданић, С. (2016). Дидактичко-методичке стратегије као подршка процесу оспособљавања деце и ученика за самостално учење. У: Ристић, М. (ур.). *Дидактичко-методички приступи и стратегије – подршка учењу развоју деце* (118-130). Међународни научни скуп Дидактичко-методички приступи и стратегије – подршка учењу развоју деце, 20.11.2015. Београд: Учитељски факултет.
  UDK 37.212:159.953:371.3:3/5 **(М 33)**

1.2.5. Један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини категорије М61 или М63

Зорица Ковачевић је учествовала на једном националном научном скупу и саопштење са тог скупа објављено је у целини:

- **Ковачевић, З.** и Стојановић, А. (2018). Имплицитне теорије будућих васпитача и учитеља о креативности. У: Гојков, Г. и Стојановић, А. (ур.). *Даровитост и креативни приступи учењу* (188-203). Научни скуп Даровитост и креативни приступи учењу, 30.6.2017. Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов“. UDK: 37.022 **(М63)**

Доц. др Зорица Ковачевић поднела је Комисији за избор на увид све наведене радове. На основу приложене биографије и библиографије радова и увида у радове Зорице Ковачевић, Комисија са задовољством констатује да је реч о квалитетном кандидату за избор у звање ванредног професора.

Комисија је за детаљнију анализу, а као репрезантативне радове који Зорицу Ковачевић кандидију за избор у звање ванредног професора, издвојила научну монографију, научне радове из категорије М20 и М51 и међународног тематског зборника и радове саопштене на научним скуповима. Анализа наведених радова представиће ширину тема за које је Зорица Ковачевић показала интересовање, а који се баве значајним питањима из области за коју се кандидаткиња бира, и њену посвећеност и озбиљност у научноистраживачком раду.

1. У монографији *Оспособљавање за самостално учење* (2018, Београд: Учитељски факултет, 257 страна) аутор обједињује два кључна дидактичко-методичка питања: питање оспособљавања деце за самостално учење и питање педагошког континуитета. На основама теоријских и емпиријских студија наших и иностраних истраживача, у монографији су сагледана кључна питања процеса оспособљавања за самостално учење: значај билошких и социјалних фактора у развоју самосталности деце као основе за увођење деце и ученика у технике и поступке самосталног рада и учења, вишеструки значај самосталног учења, традиционално и савремено одређење појма самосталног учења, класификација облика (нивоа) самосталног учења према степену самосталности и продуктивности деце и ученика у раду и оспособљавање деце и ученика за самостално учење с посебним освртом на интеционални, тематски и матодички аспект порцеса. Значајан допринос схватању и разумевању самосталног учења аутор даје кроз своју класификацију облика или нивоа самосталног учења. У настојању да одреди и дефинише поједине облике (нивое) самосталног учења деце и ученика аутор полази од психолошких теорија учења (Виготског, Брунера, Пијажеа, Оусубела, Бандуре, Давидова, Ђаченка и Лаврентјеве, Подђакова и других) и налаза теоријских и емпиријских анализа питања саморегулације учења (Boekaerts, Pintrich, Riveiro, Vermunt, Young, Zimmerman, Schunk, Мирков, Алибабић, Шпановић и други). Током разматрања интеционалног и тематског аспекта оспособљавања за самостално учење аутор посебану пажњу скреће на научно-предметну структуру садржаја васпитно-образовног рада посматрајући природу садржаја као доминантни фактор избора општег методичког поступка из којег произилазе остали детаљи. Полазећи од приказа различитих педагошко-психолошких и дидактичко-методичких анализа (Klafki, Schulz, Möller, Felix von Cube, Winkel, Terhart, Kyriacou, Jensen, Bennett, Johnson & Johnson, Slavin, Martin, Sexton & Franklin, Nolen, Okon, Klingberg, Чуковски, Ситаров, Хајман, Кнежевић, Јањушевић, и др.) аутор представља своју оригиналну класификацију метода васпитно-образовног рада из перспективе процеса оспособљавања деце и ученика за самостално учење. Теоријски налази поткрепљени су резултатима истраживања које је Зорица Ковачевић прикупила у највећој мери током израде докторске тезе, али и неких других радова. На снову теоријске и емпиријске анализе кључних питања у раду су дати предлози за унапређивање процеса оспособљавања деце и ученика за самостално учење.
2. *Preparing children and pupils for independent learning as an educational goal*. (2016, *Modern trends in teaching and education*, 101–120) представља један од радова који је претходио претходно поменутој монографији и у коме се кандидаткиња бавила једним од значајних питања оспособљавања за самостално учење, односно питањем постављања оспособљавања за самостално учење као циља васпитно-образовног рада са децом и ученицима. У раду се полази од става да је оспособљавање деце и ученика за самостално учење могуће једино ако се

ученици планирано и континуирано уводе у одређене технике самосталног учења, ако се код њих развија мотивација за учење и одговорност у доношењу одлука везаних за њихово учење и ако се оспособљавају за самоконтролу властитог рада, односно ако се стављају у ситуацију да самостално користе одређене технике и процедуре самосталног учења. Резултати спроведеног истраживања показују да васпитачи и учитељи високо рангирају процес оспособљавања деце и ученика за самостално учење али и да њихов васпитно-образовни рад карактерише: велика заступљеност фронталног рада и рецептивних и вођених активности и мала заступљеност самосталних облика рада и продуктивних активности деце и ученика.

3. У раду *Самостални рад деце и ученика у области упознавања и разумевања света и настави природе и друштва* (2017, *Настава и васпитање*, бр. 2, 239-258) сагледава се један од кључних проблема васпитно-образовног рада са децом и ученицима – избор, комбиновање и координирање примене различитих стратегија самосталног учења деце и ученика. У овоме раду представљени су резултати истраживања које је имало за циљ испитивање заступљености, квалитета и природе самосталног рада деце од 5 до 10 година у области упознавања и разумевања света и наставе природе и друштва. Представљени резултати истраживања показали су да активности деце и ученика, које на адекватан начин могу подржати оспособљавање деце и ученика за самостални рад и учење, нису у довољној мери присутне, да заступљеност активности које карактерише виши степен самосталности деце и ученика у учењу са сваким старијим узрастом опада и да природа самосталних активности деце и ученика није примерена природи садржаја учења.

4. Рад *Истраживачке технике – садржај у уџбеницима Света око нас* (2013, *Педагогија*, бр. 4, 630-632) представља континуитет у интересовању кандидаткиње за дидактичку функционалност уџбеника за млађе разреде основне школе али сада из угла нових сазнања о процесу оспособљавања деце и ученика за самостално учење. У раду се полази од став да је у процесу учења и поучавања деце, као и конципирању уџбеника за млађе разреде основне школе, неопходно технике самосталног учења посматрати пре свега као садржај учења и поучавања. Анализа уџбеника за Свет око нас показала је да у појединим уџбеницима постоје озбиљне намере и покушаји да се деца упознају са могућим и различитим начинима упознавања света око себе, али да се присутне истраживачке технике у анализираним уџбеницима пре свега постављају као средство стицања нових знања и да веома ретко представљају сам садржај наставе и уџбеника Света око нас.

5. Рад *Дидактичко-методичке стратегије као подршка процесу оспособљавања деце и ученика за самостално учење* (2016, *Дидактичко-методички приступи и стратегије* – подршка учењу развоју деце, 118-130) представља још један допринос кандидаткиње унапређивању процеса оспособљавања за самостално учење. У раду су представљени резултати истраживања које је имало за циљ испитивање заступљености дидактичко-методичких стратегија у васпитно-образовном раду са децом и ученицима у области упознавања околине и настави природе и друштва које у значајној мери могу допринети оспособљавању за самостално учење и утврђивање фактора који утичу на избор дидактичко-методичких стратегија приликом планирања васпитно-образовног рада. Резултати спроведеног истраживања показују да се методичке стратегије које карактеришу самосталне активности деце или ученика у васпитно-образовном

раду у области упознавања околине и настави природе и друштва јављају веома ретко, да се њихова заступљеност са узрастом деце и ученика смањује, а да одређени утицај приликом избора одређених методичких стратегија има природа садржаја васпитно-образвоног рада и природа разумевања васпитно-образовног, односно наставног рада од стране самих практичара.

6. Рад From obsolete to contemporary preschool education (experiences in Serbia) (2017, *Early Years: An International Research Journal*) представља анализу процеса демократизације и промена у систему предшколског васпитања и образовања од краја прошлог и током овог века, а који карактерише скретање пажње креатора програма на значај активног учења деце, њихове развојне потребе, квалитет интеракције са васпитачима, другом децом, родитељима, демократски стил комуникације и организацију васпитно-образовног рада засновану на интерактивним методама учења. Посебна пажња у раду посвећена је наслеђу из претходног система предшколског васпитања и образовања као квалитетној основи за текуће реформе. Чланак идентификује могућности за даљи развој квалитетног предшколског образовања базираног на новом концепту разноврсности програма предшколског васпитања и образовања, а који се заснива на савременим теоријама о детињству и образовању у раном узрасту и релевантним међународним и националним докумената, као и традиционалном српском контексту предшколског васпитања.
7. У раду *Имплицитне теорије будућих васпитача и учитеља о креативности* (2018, *Даровитост и креативни приступи учењу*, 188-203) представљени су резултати истраживања које је имало за циљ испитивање ставова студената Учитељског факултета у Београду, будућих васпитача и учитеља, о креативности, односно о одређеним теоријским и емпиријским налазима везаним за креативни потенцијал и креативно деловање. Резултати истраживања су показали да је схватање креативности од стране студената у великој мери у складу са научним теоријама о креативности и са резултатима добијеним у другим, сличним истраживањима, а да су разлике између ставова будућих васпитача и учитеља готово занемарљиве и да су, ако и постоје, у одређеној мери условљене већ препознатљивом разликом у схватању природе учења и доприноса васпитно-образовног рада развоју и напредовању деце на различитим узрастима.

2. ИЗБОРНИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

2.1. Стручно-професионални допринос

2.1.1. <u>Председник или члан организационог или научног одбора на научним скуповима националног или међународног нивоа</u>

Зорица Ковачевић је била члан научног/програмског одбора два научна скупа међународног нивоа:

- Међународни научни скуп *Дидактичко-методичке стратегије као подршка процесу оспособљавања деце и ученика за самостално учење*, одржан на Учитељском факултету у Београду 20. новембра 2015. године у организацији Учитељског факултета у Београду.

- Међународни научни скуп *Проблеми и дилеме савремене наставе у теорији и пракси*, одржан у Аранђеловцу 26. и 27. маја 2017. године у организацији Учитељског факултета у Београду.

2.1.2. Председник или члан комисија за израду завршних радова на академским мастер или докторским студијама

Зорица Ковачевић је, од акдемске 2014-2015. године, била ментор при изради 7 завршних радова на академским мастер студијама и члан комисија за одбрану 16 завршних радова на академским мастер студијама на Учитељском факултету у Београду.

2.2. Допринос академској и широј заједници

2.2.1. Председник или члан органа управљања, стручног органа или комисија на факултету или универзитету у земљи или иностранству

Зорица Ковачевић је била члан комисије за доделу стипендија најбољим студентима Учитељског факултета у Београду за остварен успех током академских 2012-2013, 2013-2014 и 2014-2015 година.

2.2.2. Члан националног савета, стручног, законодавног или другог органа и комисије министарстава

Од стране Завода за унапређивање образовања и васпитања Зорица Ковачевић је више пута ангажована као члан комисија или радних група:

- Радна група за одобравање стручних скупова (2012-2017);
- Радна група за преглед и давање стручне оцене квалитета рукописа уџбеника и уџбеничких комплета (2011-2013);
- Радна група за преглед радова приспелих на конкурс „Сазнали на семинару и применили у пракси“ (2013);
- Комисија за припрему предлога за одобавање програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача, стручног сарадника и директора за школску 2014/15 и 2015/16 годину за област Предшколско васпитање и образовање (2014).

2.2.3. Учешће у наставним активностима ван студијских програма

Зорица Ковачевић је била реализатор више семинара стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника

- *Подршка развоју критичког мишљења на раном узрасту – Модул 1* (2016-2018);
- *Читањем и писањем до критичког мишљења – Модул 1* (2017).

2.3. Сарадња са другим високошколским, научноистраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству

2.3.1. Радно ангажовање у настави или комисијама на другим високошколским или научноистраживачким институцијама у земљи или иностранству, или звање гостујућег професора или истраживача

Зорица Ковачевић је током 2014. године учествовала на пројекту *Вртићи без граница 2, квалитетно инклузивно предшколско васпитање и образовање* у релаизацији Центра за интерактивну педагогију уз сарадњу са УНИЦЕФ-ом и Министарством просвете, науке и технолошког развоја.

Увидом у наведене податке, констатујемо да Зорица Ковачевић задовољава знатно више од потребног минимума изборних услова потребних за избор у звање ванредног професора.

ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу приказаног стручног и научног профила др Зорице Ковачевић и њеног досадашњег наставног рада и искуства, објављених научних и стручних радова, Комисија сматра да кандидаткиња испуњава законске услове за избор у звање ванредног професораза ужу научну област Дидактика, како обавезне услове (искуство у педагошком раду и позитивна оцена педагошког рада, објављени радови у категорији М20, оригинално стручно остварење, објављена монографија, објављени радови саопштени на међународним и националним научним скуповима), тако и већину изборних услова у сва три предвиђена сегмента (стручно-професионални допринос, допринос академској и широј заједници и сарадња са релевантним установама).

Изборном већу Учитељског факултета Универзитета у Београду са задовољством предлажемода доцента др Зорицу Ковачевић **изабере у звање ванредног професора** за ужу научну област **Дидактика** на Учитељском факултету у Београду.

У Београду,
22.11.2018. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

проф. др Вељко Банђур

проф. др Оливера Гајић

проф. др Александар Стојановић